

Omezení dědění – zvláštní pravidla

Obsah zajišťuje

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters) Slovensko

1 Stanoví zvláštní pravidla podle práva tohoto členského státu z ekonomických, rodinných nebo společenských důvodů omezení pro dědění nemovitostí, některých podniků a jiných zvláštních druhů majetku nacházejících se v tomto členském státě nebo na něj mají dopad?

Ano, existují konkrétní druhy majetku, na něž se vztahuje zvláštní režim v souladu s článkem 30 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení. Slovensko oznámilo Komisi tyto druhy majetku a příslušné právní předpisy platné v době oznámení. Tento dokument uvádí předpisy platné v současné době.

Ustanovení o zvláštních režimech jsou strukturována podle druhu majetku, který je předmětem dědictví:

A – zemědělský a lesní pozemek:

§ 23 zákona č. 180/1995 o některých opatřeních k uspořádání vlastnických práv k pozemkům v platném znění

(1) Není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, nemůže na základě právního úkonu nebo soudního rozhodnutí o vypořádání spoluvlastnictví nebo soudního rozhodnutí o dědictví vzniknout rozdělením existujících pozemků uvedených v § 21 odst. 1 zemědělský pozemek menší než 2 000 m² nebo lesní pozemek menší než 5 000 m².

(2) Pokud dědici nevypořádají dědictví pozemků uvedených v § 21 odst. 1 podle podmínek uvedených v odstavci 1, nebo pokud v důsledku těchto podmínek nemůže soud potvrdit nabytí dědictví podle dědických podílů, soud rozhodne, že pozemky nabývají dědici, u nichž jsou nejlepší předpoklady pro jejich obhospodařování. Soud rozhodne také o povinnosti nabyvatele vyrovnat se s ostatními dědici.

(4) Vyjádření dědiců podle odstavce 3 musí mít písemnou formu a nelze je odvolat.

(6) Pohledávky dědiců vyplývající z vypořádání dědictví podle odstavců 2 a 3 se promlčují ve lhůtě deseti let. K zajištění těchto pohledávek vzniká věřiteli záznamem vlastnického práva dlužníka zástavní právo k tomuto pozemku; případná zákonná přednost zástavního práva vyššího pořadí se nepoužije. Věřitel má předkupní právo k pozemku, na nějž se vztahuje zástavní právo.

(7) Pokud o vypořádání spoluvlastníků rozhodl soud, použijí se na jejich vypořádání podmínky uvedené v odstavcích 2 až 5.

B – pozemkové společenství:

§ 8 zákona č. 97/2013 o pozemkových společenstvích v platném znění

(1) Pro účely tohoto zákona se společnou nemovitostí rozumí jedna nemovitá věc, která sestává z několika

samostatných pozemků. Společná nemovitost je nedělitelná vyjma případů podle odstavce 2 (pozn.: dědění není v daném odstavci zahrnuto, výjimka tudíž neplatí). Podílové spoluvlastnictví společné nemovitosti nelze zrušit a vypořádat podle všeobecných ustanovení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví (občanský zákoník).

C - nájem bytu a přechod členského podílu v bytovém družstvu:

§ 706 – § 707 zákona č. 40/1964, Občanský zákoník (*Občiansky zákonník*)

Přechod nájmu není předmětem dědictví, notář proto vydává na žádost pouze potvrzení o okruhu dědiců pro účely § 6 občanského zákoníku. Členský podíl je jako majetková hodnota předmětem dědictví podle dědických titulů.

§ 706 občanského zákoníku:

(1) Zemře-li nájemce a nejde-li o společný nájem bytu, stávají se nájemci (společnými nájemci) jeho děti, vnuci, rodiče, sourozenci, zeť a snacha, kteří s ním žili v den jeho smrti ve společné domácnosti a nemají vlastní byt. Nájemci (společnými nájemci) se stávají i ti, kteří se starali o společnou domácnost zemřelého nájemce nebo kteří na něj byli odkázáni výživou, pokud s ním žili ve společné domácnosti alespoň při roky před jeho smrtí a nemají vlastní byt.

(2) ...

(3) Jestliže zemře nájemce družstevního bytu a nejde-li o byt ve společném nájmu manželů, přechází smrtí nájemce jeho členství v družstvu a nájem bytu na toho dědice, kterému připadl členský podíl.

§ 707 občanského zákoníku:

(1) Zemře-li jeden z manželů, kteří byli společnými nájemci bytu, stane se jediným nájemcem pozůstalý manžel.

(2) Jde-li o byt družstevní, zanikne smrtí jednoho z manželů společný nájem bytu manžely. Bylo-li právo na družstevní byt nabyto za trvání manželství, zůstává členem družstva pozůstalý manžel a jemu náleží členský podíl; k tomu přihlídnou soud v řízení o dědictví. Jestliže zemřel manžel, který nabyl právo na družstevní byt před uzavřením manželství, přechází jeho smrtí členství v družstvu a nájem družstevního bytu na toho dědice, jemuž připadl členský podíl. Jde-li o více předmětů nájmu, může členství zůstavitele přejít na více dědiců.

(3) Zemře-li jeden ze společných nájemců, přechází jeho právo na ostatní společné nájemce.

D - obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným:

§ 116 – § 117 zákona č. 513/1991 v platném znění – pokud zůstavitel zemřel po dni 1. ledna 1992

§ 116 obchodního zákoníku (*Obchodný zákonník*):

(1) ...

(2) Obchodní podíl se dědí. Společenská smlouva může dědění obchodního podílu vyloučit, pokud nejde o společnost s jediným společníkem. Dědic, který není jediným společníkem, se může domáhat zrušení své účasti ve společnosti, nelze-li na něm spravedlivě požadovat, aby byl společníkem ...

§ 117 obchodního zákoníku:

(1) Rozdělení obchodního podílu je možné jen při jeho převodu nebo přechodu na dědice nebo právního nástupce společníka. K rozdělení podílu je třeba souhlasu valné hromady.

(2) Rozdělení obchodního podílu může společenská smlouva vyloučit.

(3) Jestliže má při rozdělení obchodního podílu vzniknout samostatný obchodní podíl, musí být zachována výše vkladu uvedená v § 109 odst. 1 (hodnota investice společníka musí činit nejméně 750 EUR).

E - mzda zůstavitele:

§ 35 zákona č. 311/2001, Zákoník práce (*Zákoník práce*), v platném znění

Nestanoví-li zvláštní předpis jinak, peněžní nároky zaměstnance jeho smrtí nezanikají. Do čtyřnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku přecházejí mzdové nároky zaměstnance z pracovního poměru postupně přímo na jeho manžela (manželku), děti a rodiče, pokud s ním v době smrti žili ve společné domácnosti. Není-li takových osob, stávají se mzdové nároky předmětem dědictví.

F - důchody:

(1) § 21 zákona č. 650/2004 o doplňkovém důchodovém spoření v platném znění

Aktuální hodnota osobního účtu účastníka, který pobírá dočasný doplňkový starobní důchod nebo dočasný doplňkový výsluhový důchod, je předmětem dědictví, pokud zemřelý účastník, který pobíral dočasný doplňkový starobní důchod nebo dočasný doplňkový výsluhový důchod, ve smlouvě neurčil jako oprávněnou osobu pro vyplacení aktuální hodnoty osobního účtu jinou fyzickou osobu nebo právnickou osobu.

(2) § 40 - § 40a zákona č. 43/2004 o starobním důchodovém spoření v platném znění

§ 40

(1) Oprávněné osobě, kterou spořitel určil ve smlouvě o starobním důchodovém spoření, vzniká úmrtím spořitele právo na vyplacení částky odpovídající aktuální hodnotě osobního penzijního účtu zemřelého spořitele ke dni, k němuž se penzijní správcovská společnost dozvěděla o úmrtí spořitele, která je snížena o částku povinných příspěvků, jež byly vyžádány Sociální pojišťovnou (*Sociálna poisťovňa*) a byly za zemřelého spořitele postoupeny bez právního důvodu, a o částku oprávněně vynaložených nákladů penzijní správcovské společnosti na vyplacení této částky v hotovosti nebo na převod do jiného než členského státu eurozóny a která je zvýšena o částku povinných příspěvků, jež Sociální pojišťovna dosud nepřevedla. Pokud spořitel neurčil ve smlouvě o starobním důchodovém spoření oprávněnou osobu, nebo není-li takové osoby, stává se tento majetek předmětem dědictví.

(2) Oprávněné osobě nevzniká právo na vyplacení částky podle odstavce 1, pokud na základě pravomocného rozhodnutí soudu způsobila úmyslným trestným činem smrt spořitele.

§ 40a

(1) Oprávněné osobě, kterou určil poživatel doživotního důchodu ve smlouvě o pojištění důchodu, vzniká smrtí tohoto poživatele právo na vyplacení částky podle § 32 odst. 2 nebo částky jednorázového pojistného podle § 46g odst. 5 ke dni, k němuž se pojistitel dozvěděl o úmrtí poživatele. Pokud poživatel doživotního důchodu ve smlouvě o pojištění důchodu neurčil oprávněnou osobu, nebo není-li takové osoby, stává se částka podle první věty předmětem dědictví.

(2) Oprávněné osobě podle odstavce 1 nevzniká právo na vyplacení částky podle § 32 odst. 2 nebo částky jednorázového pojistného podle § 46g odst. 5, pokud na základě pravomocného rozhodnutí soudu způsobila úmyslným trestným činem smrt poživatele doživotního důchodu.

§ 118 zákona č. 461/2003 o sociálním zabezpečení v platném znění

(1) Jestliže fyzická osoba, která splnila podmínky nároku na dávku, zemřela po uplatnění nároku na dávku a nároku na její vyplacení, přecházejí nároky na částky splatné ke dni úmrtí této osoby postupně na manžela (manželku), děti a rodiče.

(2) Jestliže fyzická osoba, která splnila podmínky nároku na nemocenské dávky, úrazový příplatek, příplatek na rehabilitaci, příplatek na rekvalifikaci, dávku garančního pojištění nebo dávku v nezaměstnanosti, zemřela před uplatněním nároku na tyto dávky, přecházejí nároky na částky splatné ke dni úmrtí této fyzické osoby postupně na manžela (manželku), děti a rodiče.

(3) Pokud byla dávka přiznána před úmrtím fyzické osoby, která splnila podmínky nároku na dávku a nároku na její vyplacení, vyplatí se splatné částky, jež nebyly vyplaceny ke dni úmrtí této fyzické osoby, fyzickým osobám uvedeným v odstavci 1 (první větě).

(4) Nároky přecházející na fyzické osoby uvedené v odstavcích 1 až 3 nejsou předmětem dědictví; předmětem

dědictví se stávají, není-li takovýchto fyzických osob.

(5) Není-li fyzických osob, které by podle odstavců 1 až 4 získaly nárok na dávky, jsou dotyčné dávky ostatním příjmem základního fondu, z něhož měly být vyplaceny.

2 Použijí se tato zvláštní pravidla podle práva tohoto členského státu pro dědění výše uvedeného majetku nezávisle na právu rozhodném pro dědění?

Ano. Buď je právem zůstavitele určit osoby, které získají majetek po jeho smrti místo zákonných dědiců (např. smlouva o doplňkovém důchodovém spoření), nebo se jedná o určitý druh majetku, s ohledem na nějž zákon stanoví, jak s ním po úmrtí zůstavitele naložit (např. opatření k vypořádání vlastnických práv k pozemkům, dávky sociálního zabezpečení).

3 Existují podle práva tohoto členského státu zvláštní postupy pro zajištění souladu s výše uvedenými zvláštními pravidly?

Pokud se v případě nemovitostí v dědickém řízení nezohlední předpisy uvedené v odpovědi na první otázku, nezapíše orgán odpovědný za vedení katastru nemovitostí tato nově nabytá práva k nemovitosti do katastru nemovitosti.

V dědických řízeních vedených na území Slovenska uplatňuje předpisy uvedené v odpovědi na první otázku notář, který vede dědické řízení, a to na základě pověření soudu. Výsledkem tohoto řízení je usnesení o dědictví, jež může kterýkoli účastník napadnout opravným prostředkem, pokud se domnívá, že není v souladu s platnými zvláštními režimy.

■ Poslední aktualizace: 06/05/2024

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.